

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Інститут післядипломної освіти та довузівської підготовки

Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА»

Освітня програма
«Спеціальна освіта»

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Спеціалізація 016.01 Логопедія

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри професійної освіти
та інноваційних технологій
Протокол № 1 від “27” серпня 2020 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»
Освітня програма	Спеціальна освіта
Спеціалізація (за наявності)	016.01 Логопедія
Спеціальність	016 Спеціальна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	Бакалавр
Статус дисципліни	Нормативна
Курс / семестр	2 / 3
Розподіл за видами занять та видами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 16 год./10 год. Семінарські – 6 год./ 4 год. Самостійна робота – 60 год./ 80 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/index.php?mod=course&action=ReviewOneCourse&id_cat=190&id_cou=8130

2. Опис дисципліни

Одним із перших кроків до оволодіння спеціальністю “Спеціальна освіта” є курс “Вступ до спеціальності”. Він також виступає основою для вивчення провідної дисципліни майбутніх фахівців – спеціальної та інклюзивної педагогіки.

Мета курсу полягає в тому, щоб ознайомити студентів зі змістом спеціально-педагогічної діяльності, шляхами та способами її опанування; допомогти усвідомити суть майбутньої професії, звирити з її вимогами свої плани, впевнитись у правильності та доцільності професійного вибору.

Основні завдання курсу спрямовані на:

- формування у студентів умінь наукової організації навчальної діяльності як підґрунтя до оволодіння іншими фаховими знаннями;
- розкриття актуальних проблем спеціально-педагогічної роботи в Україні;
- формування гуманістично зорієнтованого професійного світогляду майбутнього педагога, який розуміє потреби та проблеми різних соціальних груп і нозологій;
- ознайомлення зі сферами діяльності педагога як можливими місцями майбутньої самостійної праці;
- ознайомлення із законодавчими документами, які визначають основні аспекти діяльності педагога у сфері спеціальної освіти;
- започаткування накопичування “банку” інформаційних джерел з проблем спеціально-педагогічної роботи;
- набуття умінь вільного оперування елементарними спеціально-педагогічними поняттями.

Компетентності:

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК-6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-8. Здатність працювати в команді.

ЗК-9. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК-10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)

СК-1. Усвідомлення сучасних концепцій і теорій функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і соціалізації осіб з особливими освітніми потребами.

СК-13. Здатність будувати гармонійні відносини з особами з

психофізичними порушеннями, їхніми сім'ями та учасниками спільнот без упередженого ставлення до їх індивідуальних потреб.

СК-14. Здатність до роботи із спільнотою – на місцевому, регіональному, національному, європейському і більш широкому глобальному рівнях з метою формування толерантного, гуманного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами, розвитку здатності до рефлексії, включаючи спроможність обдумувати як власні, так й інші системи цінностей.

СК-15. Здатність аргументовано відстоювати власні професійні переконання, дотримуватись їх у власній фаховій діяльності.

СК-16. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Результати

РН2. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування конкретних задач спеціальної та інклюзивної освіти.

РН15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмні продукти; бібліотечні ресурси та технології, зокрема електронні; спеціальну апаратуру та інструменти. **РН16.** Приймати обґрунтовані рішення з урахуванням цілей, ресурсних і законодавчих обмежень, ціннісних орієнтирів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	<i>Тема 1.</i> Вступ. Недискримінація як освітній тренд	Нормативно-правові джерела спеціальної освіти. Захист прав дитини і дитинства. Особливості молодіжного законодавства в Україні. Соціальна політика України стосовно людей з інвалідністю. Взаємообумовленість української та міжнародної нормативно-правової бази у сфері спеціальної освіти	Опрацювати відповідні наукові джерела, пройти тестування
4.	<i>Тема 2.</i> Еволюція термінології курсу «Вступ до спеціальності «Сакціальна освіта»	Термін “спеціальний” та його всебічна характеристика. Особливості взаємодії особистості та соціуму. Зміни та новоутворення в соціальній структурі суспільства. Провідні напрямки соціальної політики в Україні. Роль «спеціального» педагога в розв'язанні соціальних проблем суспільства.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
5.	<i>Тема 3.</i> Основні поняття та педагогічні категорії курсу «Вступ до спеціальності «Спеціальна освіта»	Професія “спеціальний педагог” у ХХІ ст. Специфіка умов праці та діяльності; роль творчості. Особливості професійного самовиховання студентів – майбутніх фахівців у сфері інклюзії та спеціальної освіти. Поняття соціальних ролей у професійній	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти

		<p>діяльності «спеціального» педагога. Група практичних ролей. Посередницькі ролі: мета й завдання. Роль експерта й аналітика. Група управлінських і сервісних ролей та їх призначення.</p>	тестування.
4	Тема 4. Основні принципи та методи у спеціальній освіті	<p>Структура державної системи спеціальної освіти. Роль благодійних організацій у вирішенні питань спеціальної освіти. Спеціалізовані установи ООН, які займаються питаннями дитячої праці (охороною здоров'я, поширенням освіти, науки, культури, миру і спокою в світі).</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
5	Тема 5. Історія розвитку системи навчання та виховання дітей з порушеннями психофізичного розвитку	<p>Спеціальність «Спеціальна освіта» в Україні: історичний екскурс. Професійний портрет «спеціального» педагога. Зміст підготовки фахівців у сфері інклюзії та спеціальної освіти в</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування
6.	Тема 6. Наукова організація праці студента	<p>Наукова організація праці студента та її основні складові. Основні етапи сприймання та осмислення навчальної інформації. Основні правила та прийоми запам'ятовування матеріалу. Забування та його профілактика. Основні правила конспектування. Оформлення та доопрацювання конспекту. Режим індивідуальної праці та відпочинку студента. Планування студентом самостійної навчальної діяльності. Таймменеджмент.</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування
7.	Тема 7. Об'єкти соціально-педагогічної діяльності	<p>Діти й молодь з порушеннями психофізичного розвитку; з порушеннями слуху і зору; з порушеннями мовлення; з розумовою відсталістю та затримкою психічного розвитку; зі складними і множинними порушеннями.</p>	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.

8.	Тема 8. Наукові основи спеціальної освіти	Філософія і спеціальна освіта. Соціокультурні основи спеціальної освіти. Економічні основи спеціальної освіти. Правові основи спеціальної освіти. Клінічні основи спеціальної освіти. Психологічні основи спеціальної освіти. Лінгвістичні і психолінгвістичні основи спеціальної освіти.	Опрацювати відповідні наукові джерела, обговорення на семінарі, пройти тестування.
----	---	---	--

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	10
Семінарське / практичні заняття	30
Самостійна робота	6
Індивідуальне завдання	4
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	ультимедіа, комп'ютери, ІТ-технології
Література Базова Першоджерела	
1. Закон України «Про вищу освіту» від 1.07.2014р. №1556 – VII. <i>Відомості Верховної Ради України</i> . 2014. №37-38. 2. Закон України «Про загальну середню освіту». Законодавчі акти України з питань освіти. Київ. Парлам. вид-во, 2004. С. 78 – 105. 3. Закон України «Про освіту» від 5.09.2017р. Київ: АЛЕРТА, 2018. 120с. 4. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» [Електронний ресурс]. 5. Закон України «Про охорону дитинства» [Електронний ресурс]. 6. Закон України «Про позашкільну освіту». Законодавчі акти України з питань освіти. Київ: Парлам. вид-во, 2004. С. 106 – 128. 7. Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді: Наказ МОН України від 16.06.2015 р. № 641 та Заходи щодо її реалізації / [Інтернет-ресурс]. 8. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року:	

Схвалена Кабміном України 14.12.2016р. №988-Р. / Інтернет-ресурс.

9. Конвенція про права дитини, прийнята резолюцією 44/25 Генеральної Асамблеї ООН від 20 листопада 1989 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_021

10. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://oneu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/11/nsro_1221.pdf

11. Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти від 29.06.2006 р. / Інтернет-ресурс.

12. Положення про загальноосвітній навчально-виховний заклад: Постанова Кабміну України від 27. 08. 2010 р. № 778 зі змінами, внесеними постановою Кабінету Міністрів № 28 від 22.01. 2014 р.

13. Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України № 852 від 15.09.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1219-08>

14. Положення про шкільну психолого-медико-педагогічну комісію, затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України від 20.09.96 N 278 [Електронний ресурс].

Література

15. Інклюзивне навчання дітей з порушенням зору: монографія. За ред. проф. Синьової та ін. К.: Кафедра, 2017. 320 с.

16. Колупаєва А. А. Основи інклюзивної освіти: навч.-метод. посіб. Київ: А.С.К., 2012. 308 с.

17. Колупаєва А. А., Таранченко О. М. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навчально- методичний посібник. Харків: Вид-во «Ранок», 2019. 304 с.

18. Мартинчук О. Підготовка фахівця зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі: монографія. К.: Центр учбової літератури, 2018. 430 с.

19. Синьов В.М. Основи дефектології / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К. :Вища шк., 1994 . – 141 с.

20. Савченко О.Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для студ. вищ.навч. закл. К. : Грамота, 2012. 503 с.

21. Таранченко О. М. Система спеціального навчання дітей зі зниженим слухом в Україні (історичний аспект): монографія. Київ: ЛІТО, 2008. 211 с.

Допоміжна

22. Васянович Г. Педагогічна етика: нач. метод. посіб. Львів:Норма 2005, 344с.

23. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посіб. Дрогобич: Коло, 2003. 528 с.

24. Вовк Л. П. Словник навчально-педагогічних понять і термінів : метод. посіб. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2001. 83 с.

25. Гнатюк В. Концепція національного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. *Світ виховання*. 2007. № 4. С. 41 – 48.

7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра професійної освіти та інноваційних технологій м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 каб. 104 тел. (0342) 54-12-35 https://kpoit.pnu.edu.ua kpoit@pnu.edu.ua	
Викладач	Джус Оксана Володимирівна	
Контактна інформація викладача	+380681045000 oksana.dzhus@pnu.edu.ua	

8. Політика навчальної дисципліни

Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

Академічна доброчесність	<p>Тримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету:</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Кодекс честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»➤ Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».<ul style="list-style-type: none">➤ Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Склад комісії з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника».➤ Лист МОН України «До питання уникнення проблем і помилок у практиках забезпечення академічної доброчесності».
--------------------------	--

	<p>Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/</p>
опуски занять (відпрацювання)	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» (див. стор. 4.).</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>Виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)» – стор. 4-5.</p> <p>Ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» - ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Крім того, за рішенням кафедри професійної освіти та інноваційних технологій студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)»</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №819 від 29.11.2019)» - https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>

Викладач

Джус О.В.